

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

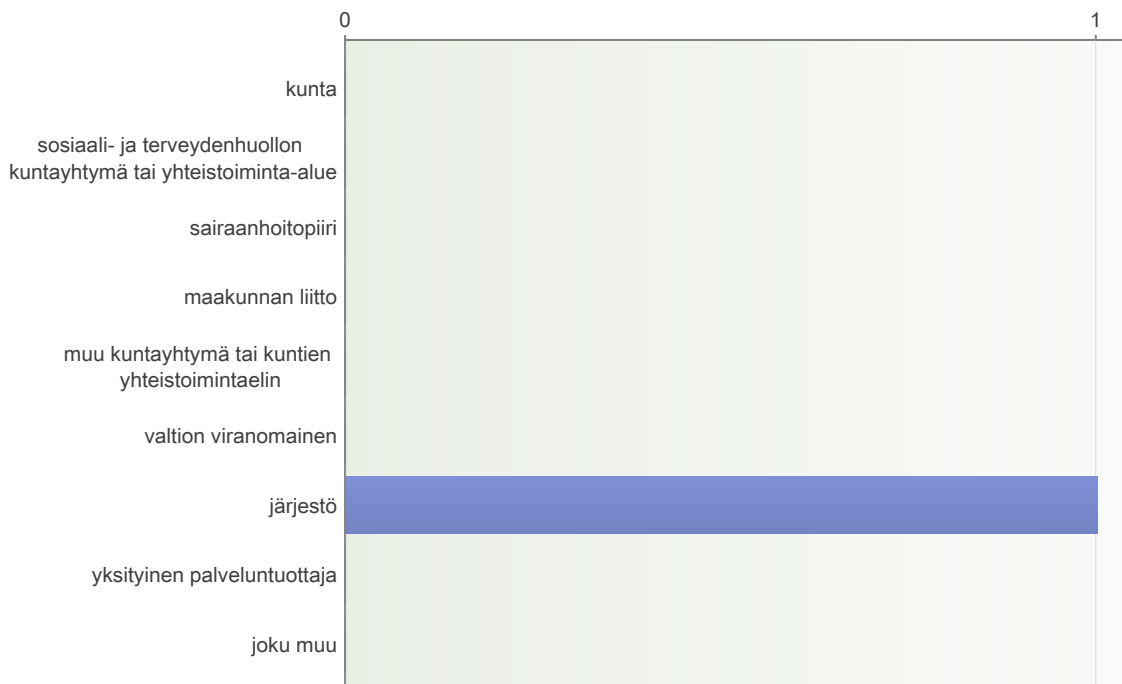
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kaupan liitto	Tuula Loikkanen	tuula.loikkanen@kauppa.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja, niiltä osin kuin sitä on yleensä lainsäädännöllisesti mahdollista tehdä.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

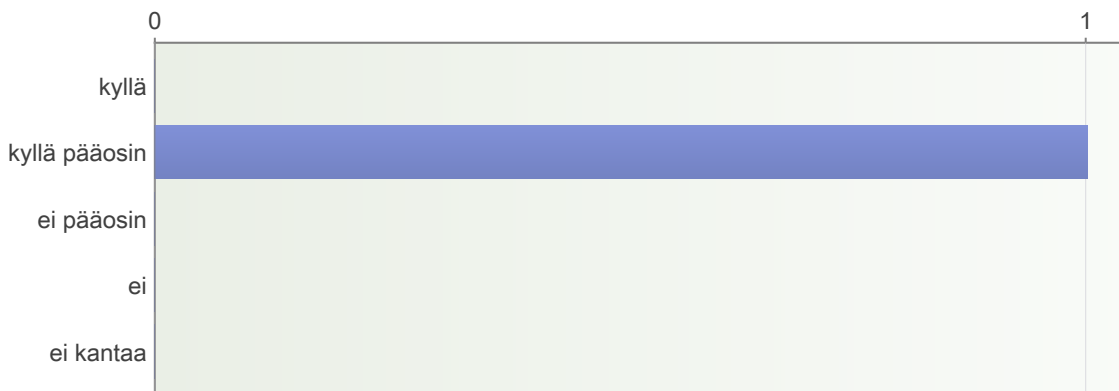
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näkemyksemme mukaan sote-uudistus edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa. Asiakkaalle tulisi uudistuksen jälkeen muista palveluista kansalaisille hyvin tuttu mahdollisuus myös vaihtaa palveluntuottajaa, jos palvelut eivät saatavuudeltaan tai laadultaan vastaa hänen tarpeitaan. Kaupan liitto pitää hyvänä, että terveydenhuollon palveluiden peruslogiikka muuttuu uudistuksen myötä paremmin vastaamaan kansalaisten muilta elämänalueilta tuttua logiikkaa

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

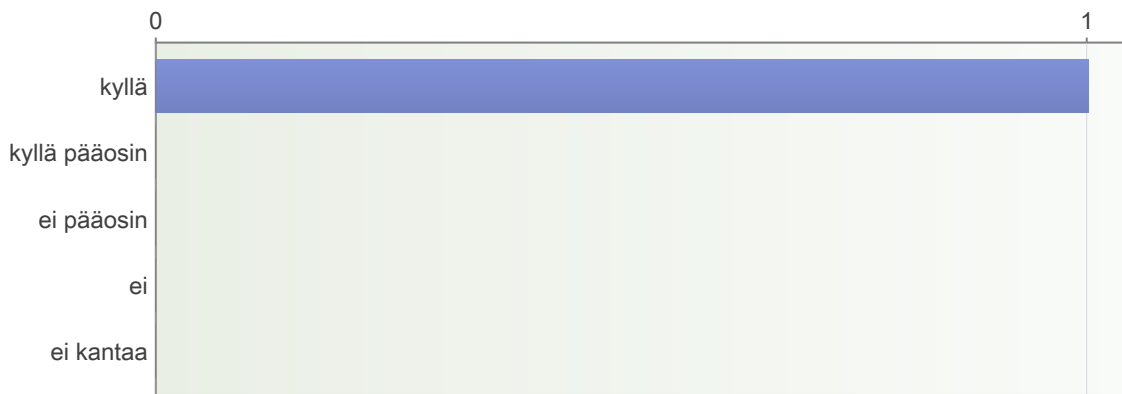
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti lakiluonnoksen monipuoliset valinnanmahdollisuudet takaavat asiakkaalle hyvät ja riittävät mahdollisuudet valita. Uudistuksessa tulisi kuitenkin kaikin keinoin tukea lähellä asiakasta tuotettavien, keveiden lähipalvelujen syntymistä esim. nykyisiin, osin terveydenhuollon toimintayksiköinä toimiviin, erikoiskaupan yksiköihin. Esimerkiksi optikkoliikkeet silmälääkärivastaanottoineen, joissa vuosittain silmäterveysasioissa asioi yli 1,2 miljoonaa kansalaista, tulee kytkeä asiakassetelin avulla järjestelmän kiinteäksi osaksi, eikä esitetyllä tavalla heikentää niiden asemaa pyrkimällä viemään osa niissä tuotetuista palveluista sote-keskuksiin.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

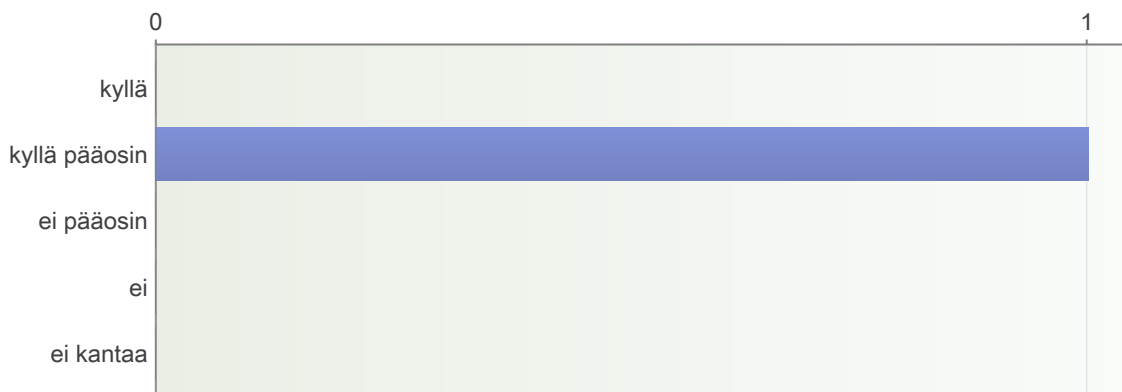

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

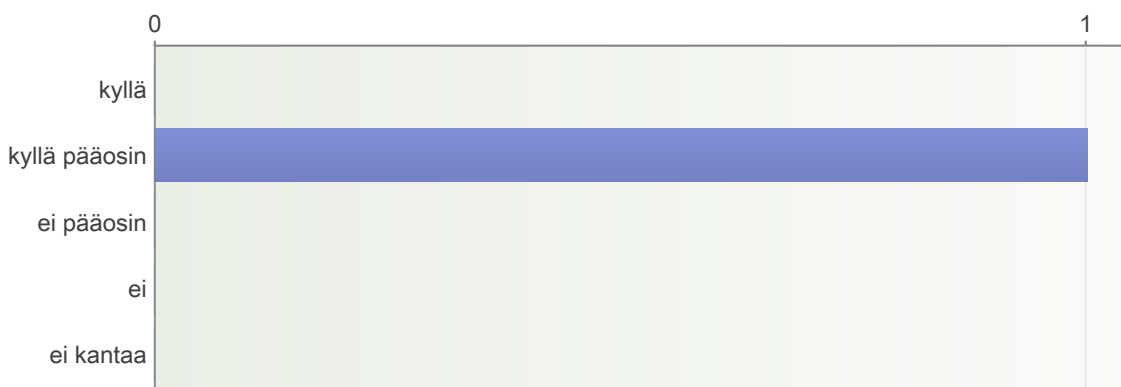
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys antaa maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen. Maakunnalle jää valinnanvapauden toteutumisen jälkeenkin merkittävän voimakkaat välineet ohjata toimintaympäristön kehitystä sekä palveluiden tosiasialliseen tuotantotapaa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

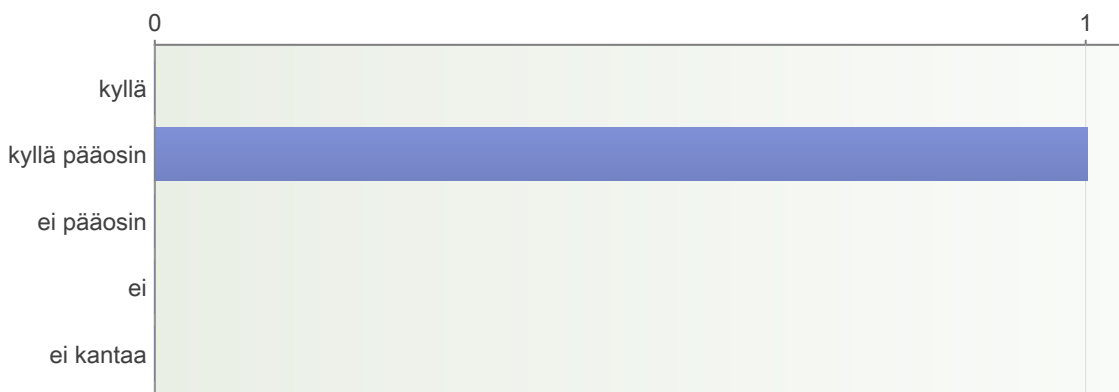
Vastaajien määrä: 1

- Lain myötä syntyvä kilpailu lähtökohtaisesti kirittää toimintatapojen muutosta, innovaatioiden käyttöönottoa sekä kansantaloudellisesti kestävä ja asiakasta hyvin palveleva järjestelmän syntymistä. Tähän asti julkisilta toimijoilta ovat kannustimet puuttuneet, eivätkä yksityiset yritykset ole päässeet toimimaan niiden kirittäjinä. Tähän lakiluonnos tuo merkittävän muutoksen.

Lakiluonnoksen perussävyyn sopii huonosti se, että silmäterveyden peruspalveluiden osalta palattaisiin kehityksen ja innovaatioiden sijaan kohti menneisyyttä. Kaupan liiton tietojen mukaan tähän saakka niin Suomessa, Pohjoismaissa kuin EU-alueella yleensä ikääntyvän väestön myötä syntyvää silmäterveyden palvelutarpeen kasvua on pyritty ratkaisemaan ammattihenkilöiden työnjakoa ja -tehtävänsiirtoja kehittämällä, sekä mahdollistamalla perustasojen palveluiden tuotanto aiempaa kevyemmin. Silmäterveyden peruspalvelujen toisen keskeisen komponentin, silmälääkärien avovastaanottojen, irrottaminen nykyisestä optikkoliikerympäristöstä sote-keskuksiin sopii huonosti lain tavoitteisiin.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

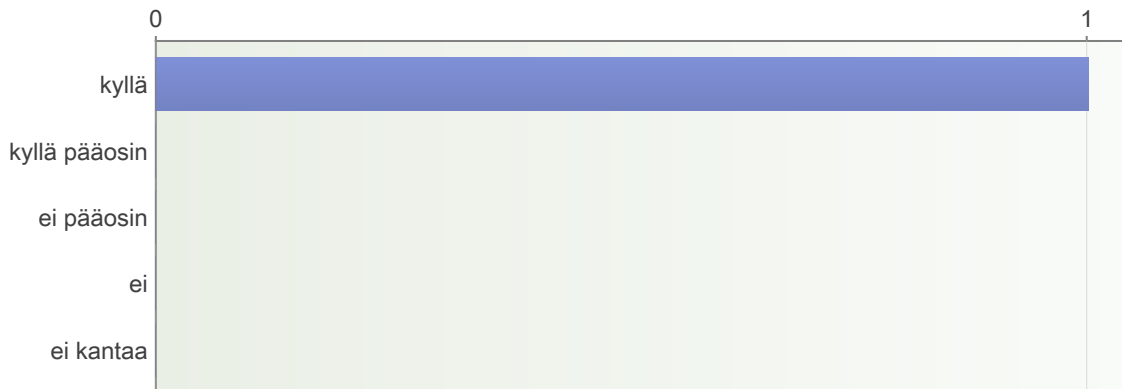
Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillitseminen samaan aikaan palveluiden saatavuuden parantamisen kanssa edellyttää huomattavaa tuottavuuden kasvua koko palvelujärjestelmässä. On myös kriittisen tärkeää, ettei uusia yhteiskunnan varoista korvattavia palveluita oteta mukaan järjestelmän piiriin.

Silmäterveyden osalta silmälääkärien avovastaanottojen tuominen sote-keskusten yhteyteen toisi samalla (HILMO ja Kelan vuositilasto) yli 300 000 uutta kansalaista (66% kaikista yksityissilmälääkärikäynneistä) yhteiskunnan kustantamien palveluiden piiriin. Toteutuessaan malli aiheuttaa yhteiskunnalle 80-100 MEUR lisäkustannukset, mikä ei ole linjassa kustannusten hillinnän tavoitteen kanssa.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten lakisääteiseksi palveluvalikoimaksi tulee määritellä vain 18 §:n ensimmäisessä momentissa listatut palvelut. Muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluiden sisällyttäminen sote-keskusten lakisääteiseen palveluvalikoimaan ei ole perusteltua. Laaja sote-keskuksen palveluvalikoima nostaa toimipaikan perustamisen kynnyistä merkittävästi.

Sote-keskusten laaja palveluvalikoima myös heikentää – ja pahimmillaan estää - nykyisten erikoiskaupan toimijoiden, mm. optikkoliikkeiden ja apteekkien mahdollisuuksia toimia valinnanvapauspalveluiden tuotannossa. Tämä puolestaan heikentää merkittävästi nykyisen, myös pienille paikkakunnille ulottuvan, erikoiskaupan toimipaikkaverkoston säilymisen edellytyksiä.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

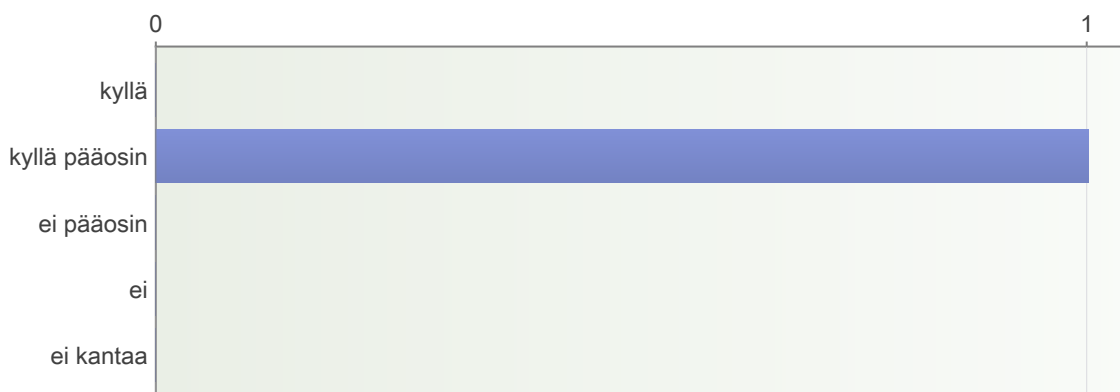
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

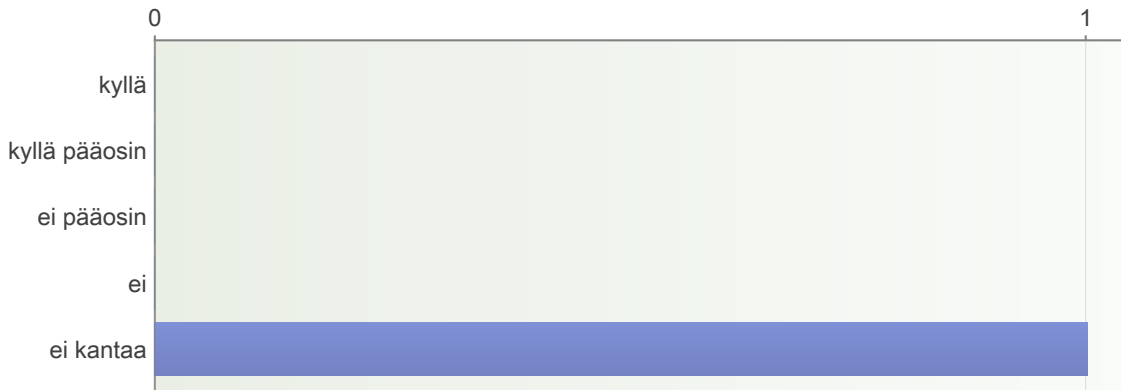

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

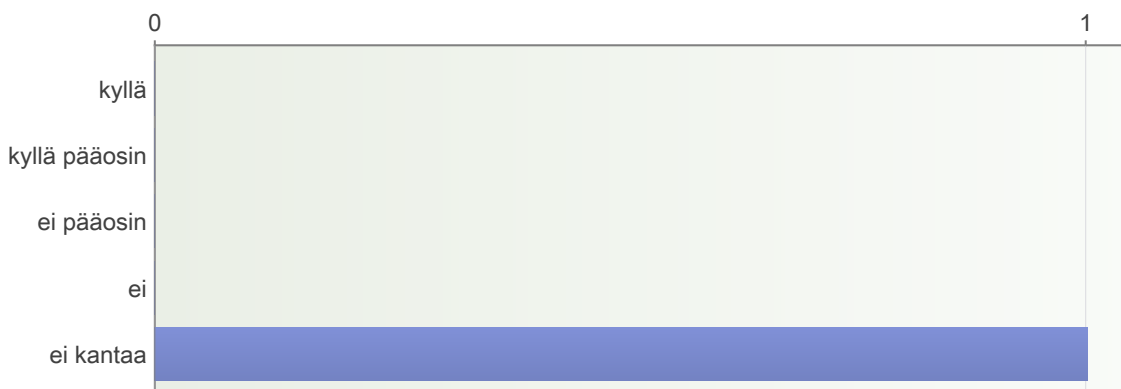

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

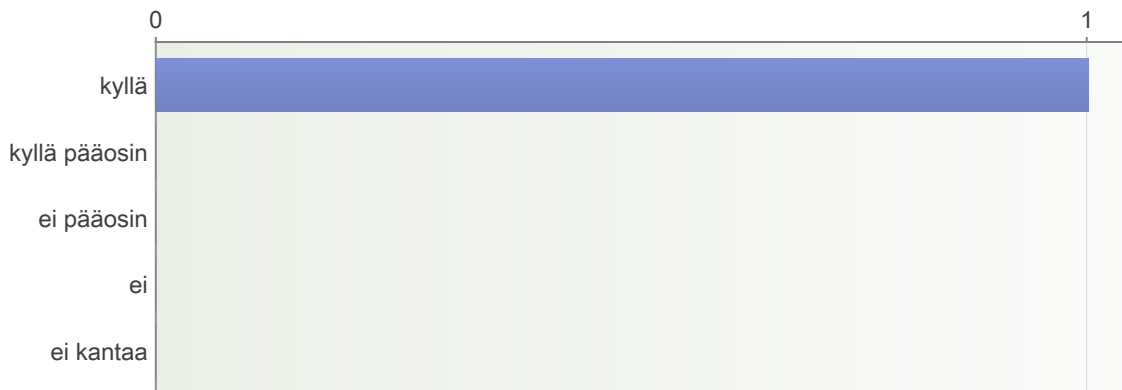

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

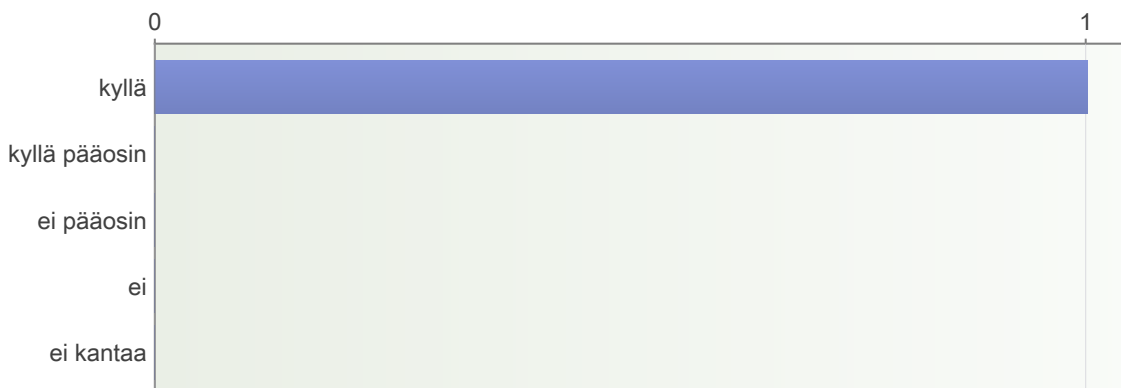
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisää aidosti kansalaisen valinnanmahdollisuuksia ja sitä kautta mahdollisuuksia vaikuttaa tarvitsemansa hoidon ja hoivan toteuttamiseen. Pykälään sisältyvä listaus palveluista on kattava, mutta se vaatii tarkennusta yksityiskohtaisiin perusteluihin, mm. 24 § 1 momentin 11 kohdan yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi lisätä gynekologian tapaan silmätaudit. Tällöin silmälääkärin avovastaanottopalvelut voidaan tuottaa taloudellisesti tehokkaasti nykyisessä optikkoliikeverkostossa hyödyntäen sinne vuosikymmenten aikana tehdyt investoinnit.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Momenttien käyttö on syytä tarkoin rajata joko yksityiskohtaisissa perusteluissa tai erillisillä asetuksilla.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

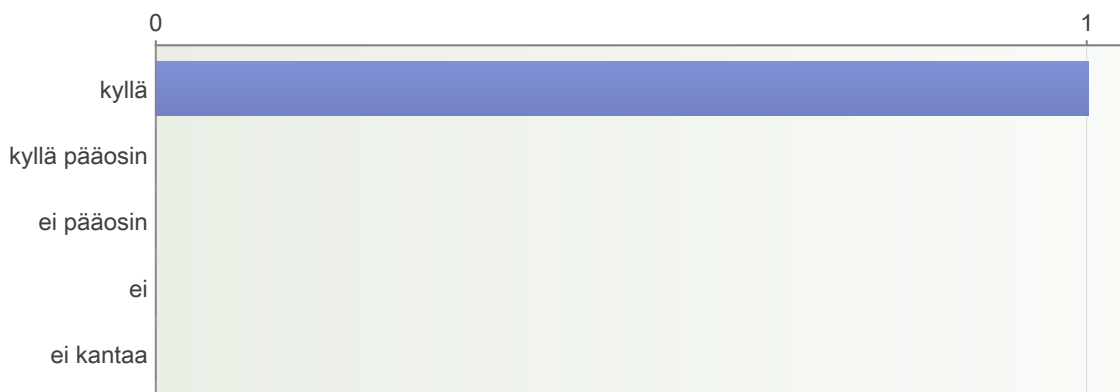

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

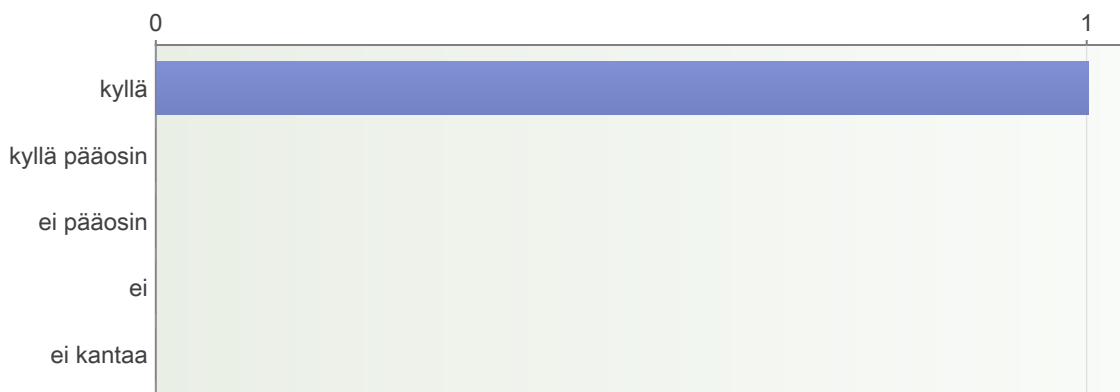

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

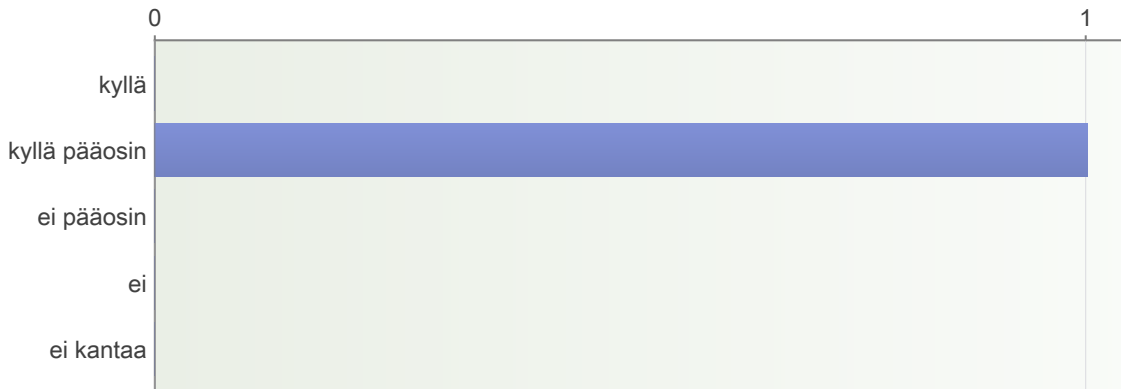

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

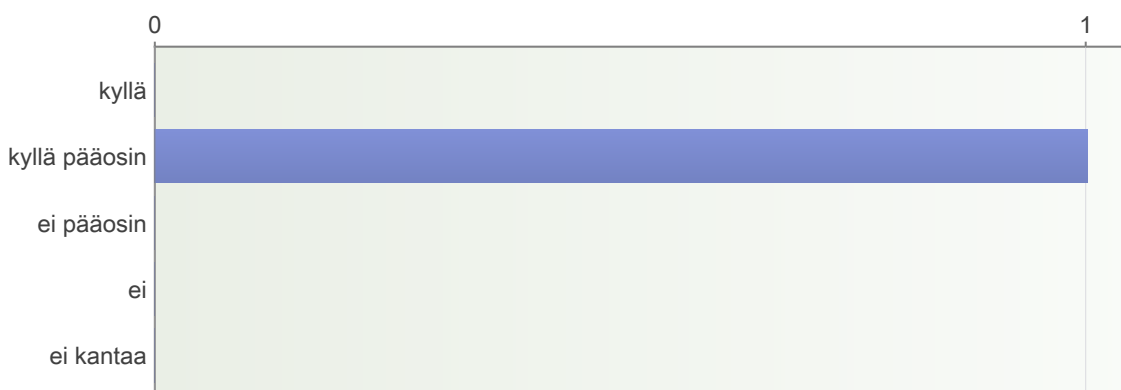
Vastaajien määrä: 1

- Vaatimukset kustannusrakenteen avaamisesta (57 §) ja maakohtaisesta raportoinnista ovat kohtuuttomia. Valvonnan toteuttamiseksi virallisten tilinpäätöstietojen ja hintojen ilmoittaminen tulee riittää. Myöskään palveluntuottajan vastuun laajentaminen hoitovirheistä komplikaatioihin (60 §) ei ole perusteltua.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

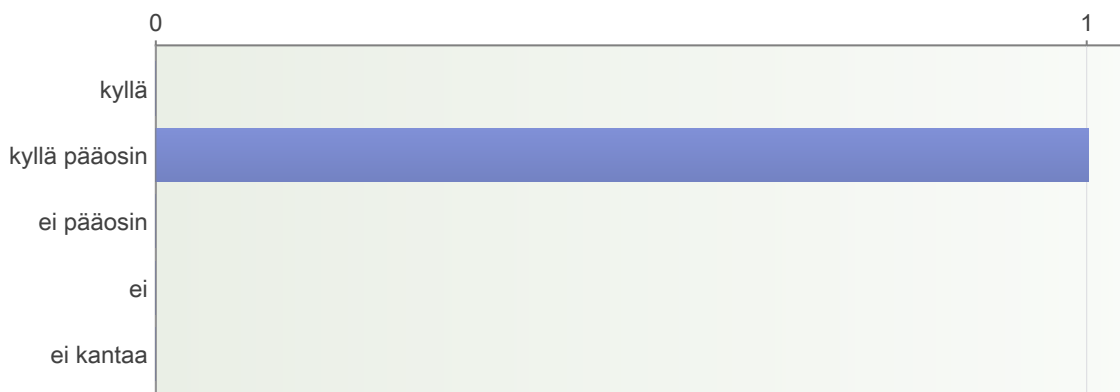
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On välttämätöntä maksaa korvaus kaikille palveluntuottajille samoin. Vain siten voidaan taata tasapuoliset kilpailuedellytykset. Palveluntuottajille maksettavien korvausten tason on oltava sellainen, että sillä on tosiasialliset mahdollisuudet selvittää vastuista. Kiinteään korvauksen merkittävä osuus sote-keskusten palveluissa mahdollistaa erilaisten palvelutarpeiden riittävän huomioimisen. Missään tapauksessa sote-keskusten itsensä mahdollisesti tuottamia erikoislääkäripalveluita ei pidä korvata suoriteperusteisesti.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

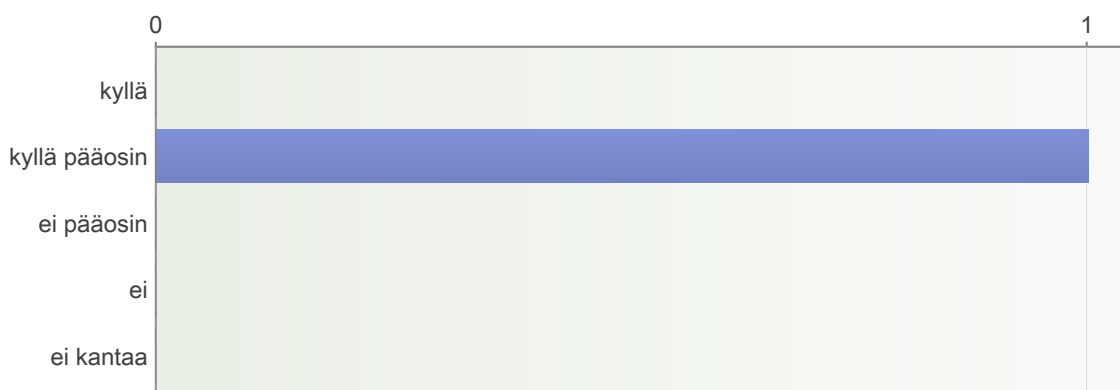
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä tulee selkiyttää sitä, miten asiakassetelipalveluja tuottava voi periä asiakkaalta lisähintaa esim. laadukkaammasta tuotteesta tai vakiota laajemmasta palvelusta.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

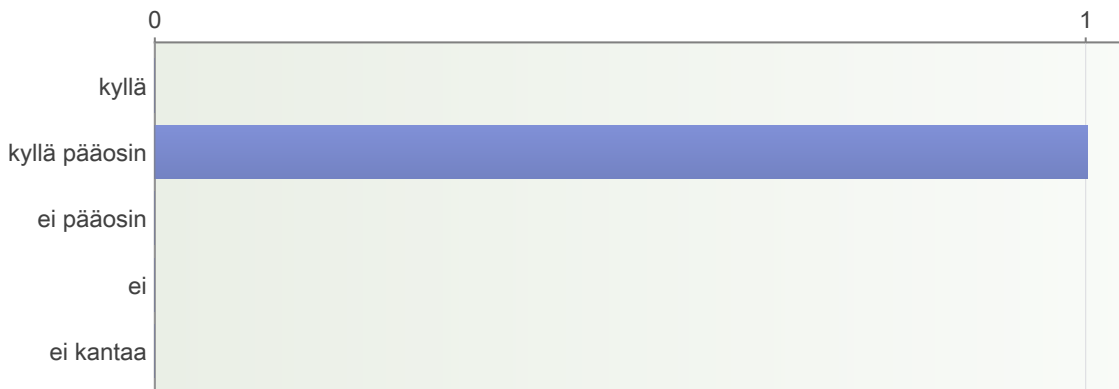
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei täysin, koska maakunnan liikelaitokset eivät maksa veroja. Myös niiden arvonlisäveroon liittyy vakava kilpailuneutraaliteettiongelma, mikä on välttämätöntä ratkaista minimissään siten, ettei liikelaitos saa arvonlisäveroetua käyttöönsä vaan sen saa suoraan maakunta. Vaihtoehtoisesti yksityisille palveluntuottajille tulee säätää julkisten toimijoiden saamaa hyötyä vastaava arvonlisäverohyvitys.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen lykkääntyminen ja porrastukset aiheuttavat ei-toivottuja markkinailmiöitä toimijoiden osa-optimoidessa syntyvää uutta tilannetta. Ne voidaan välttää vain pitämällä siirtymäajat mahdollisimman lyhyinä ja uuteen toimintaan siirtyminen mahdollisimman yhdenaikaisena.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

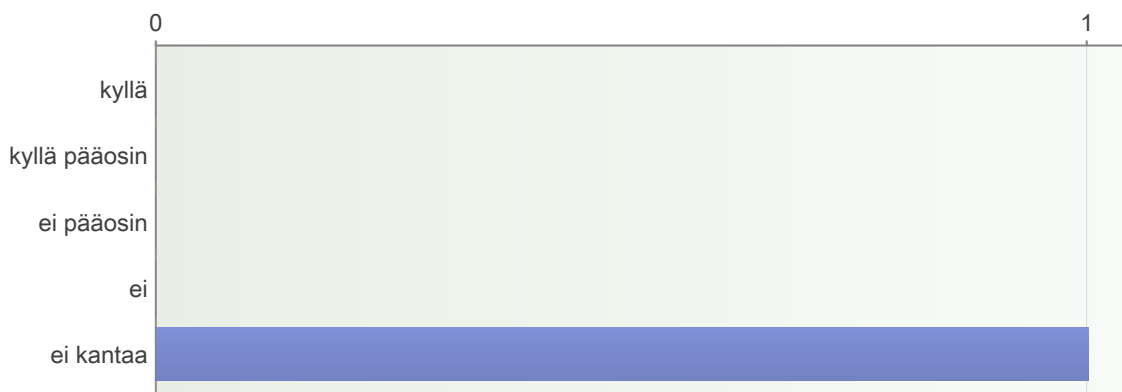

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

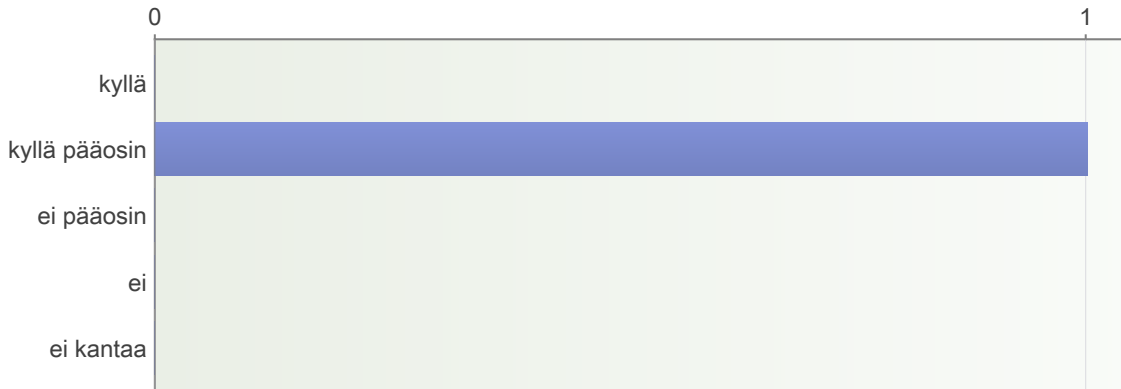

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

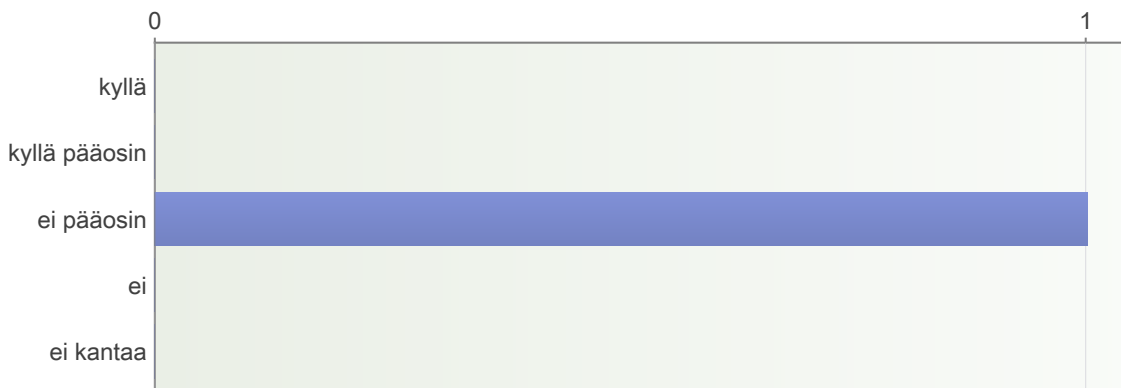
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yritysten kiinnostus ja mahdollisuudet ryhtyä palveluntuottajiksi edellyttävät käytännössä riittävän suppeata soite-keskuksen palveluvalikoimaa, kohtuullista palveluiden tuottamisesta maksettavaa korvausta, sekä laajaa mahdollisuutta tuottaa palveluita asiakasseteliperusteisesti. Nykymuodossaan lakiesitys ei riittävästi turvaa yhteen erikoisalaan keskittyneiden yksityisten, mm. silmäterveyspalveluiden, tuottajien toimintaedellytyksiä.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

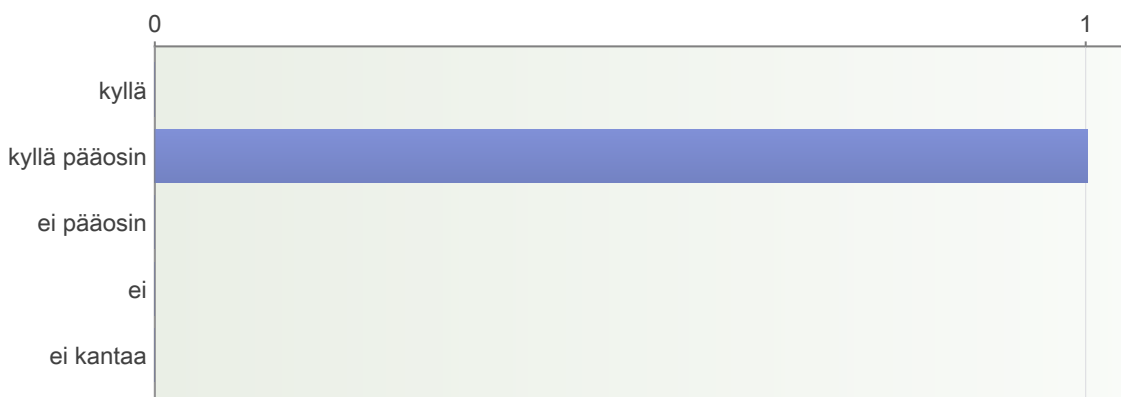
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pääosin sote-keskuksiin suunnitellut palvelut, sekä asiakaseteleiden ja henkilökohtaisen budjetin myötä lisääntyvät asiakkaiden valinnanmahdollisuudet, lisäävä pienten ja paikallisten toimijoiden mahdollisuuksia toimia palvelutuottajina. Mikäli kaavailtu sote-keskuksen palveluvalikoima silmälääkärivastaanottoineen toteutuu, esitys ei anna silmäterveyden peruspalvelujen pienille tuottajille edellytyksiä toimia. Valtakunnallisiin ketjuihin kuulumattoman, yksityisen ammatinharjoittajasilmälääkärin kanssa palveluita tuottavan optikkoliikkeen on tosiasiallisesti mahdotonta päästä maakuntien liikelaitosten ja valtakunnallisten terveystaluyritysten sote-keskusmarkkinaa mukaan palveluita tuottamaan.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaupan liiton tietojen mukaan silmäterveyden peruspalveluiden osalta ei ole tehty minkäänlaista vaikutusarviota.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti uudistuksen myötä tapahtuva palvelumarkkinoiden kehittyminen luo myös Kaupan liiton jäsenyrityksille uusia toimintamahdollisuuksia. Pelkästään silmäterveyden peruspalveluihin keskittyneiden tuottajien asemaa uudistus kuitenkin tällaisena toteutuessaan heikentää. Yritysten aseman heikentyminen palvelutuotannossa heijastuu myös väistämättä niiden kykyyn ylläpitää nykyisen laajuista erikoisliikkeiden myymäläverkostoa.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Silmäterveyden peruspalvelut voidaan lakiluonnoksessa suunniteltua taloudellisemmin, saavutettavammin ja vaikuttavammin tuottaa sote-keskuksen sijaan asiakasetelein nykyisessä, valmiiksi valtakunnallisessa optikko-silmälääkäri -palveluverkostossa. Se edellyttää silmätautien poistamista valinnanvapauslakiluonnoksen 18 §:n erikoisalaluettelosta ja niiden lisäämistä 24 §:n 1 momentin 11 kohdan yksityiskohtaisiin perusteluihin, gynekologian rinnalle.